

Οι προκλήσεις για τη νέα κυβέρνηση

Του ΚΩΣΤΑ ΜΕΓΗΡ*

Οποια κυβέρνηση προκύψει από τις εκλογές της 25ης Ιανουαρίου, θα πρέπει να αντιμετωπίσει την ίδια σκληρή πραγματικότητα και τις ίδιες προκλήσεις. Πέρα από τη λαϊκίστικη ρητορική, το πραγματικό πρόβλημα δεν είναι μόνο η δημοσιονομική κρίση, αλλά οι στρεβλώσεις της οικονομίας που εμποδίζουν την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη.

Η πρώτη πρόκληση είναι η μη βιωσιμότητα του χρέους, το οποίο έχει πλέον ανέβει στο στρατοσφαιρικό επίπεδο του 175% του ΑΕΠ. Αυτό απαιτεί δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξεως του 5% του ΑΕΠ ετησίως, μόνο και μόνο για να εξυπηρετηθεί. Ετσι λοιπόν θα χρειασθεί αναδιάρθρωση για να βγει η Ελλάδα από το τέλμα στο οποίο βρίσκεται.

Η δεύτερη πρόκληση είναι εκείνη της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Το αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι η κρατικίστικη οικονομία της Ελλάδος εμποδίζει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και των εξαγωγών. Η αύξηση του μοναδιαίου κόστους παραγωγής προ της κρίσης εμποδίζει τις εξαγωγές. Το συνεχώς αυξανόμενο χρέος χρηματοδοτούσε μια πλάσματική αύξηση του βιοτικού επιπέδου και των εισαγωγών οδηγώντας το εμπορικό έλλειμμα στο 14% του ΑΕΠ ετησίως. Τα εμπορικά ελλείμματα έχουν πλέον μνηδενισθεί, αλλά τα τρία τέταρτα της προσαρμογής αυτής οφείλονται στη μείωση των εισαγωγών. Η Ελλάδα χρειάζεται αύξηση της παραγωγικότητας και των εξαγωγών, εάν πρόκειται να αυξηθεί το βιοτικό επίπεδο βιώσιμα και μακροχρόνια.

Οι προκλήσεις αυτές είναι αλληλένδετες. Τα κράτη της Ευρωζώνης

έχουν αντισταθεί σε περαιτέρω αναδιάρθρωση του χρέους. Αποκλείεται να αλλάξουν γνώμη εάν δεν υπάρξει η βεβαιότητα ότι η ελληνική οικονομία μπορεί να αντεπεξέλθει ανεξάρτητη στον σκληρό διεθνή ανταγωνισμό και να προσφέρει αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο στους κατοίκους της χωρίς να αποτελεί μόνιμο ρίσκο για την Ευρωζώνη. Το ελληνικό χρέος δεν αποτελεί πλέον συστημικό πρόβλημα για την Ευρωζώνη, πρώτον, διότι ανήκει ως επί το πλείστον σε κρατικούς φορείς και, δεύτερον, διότι στο 3,7% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης είναι σχετικά μικρό. Από την πλευρά τους, λοιπόν, τα κράτη-δανειστές είναι αρκετά πιθανό να δεχτούν μια ελληνική χρεοκοπία ως τίμημα για να δοθεί ένα ισχυρό μήνυμα σε άλλες υπερχρεωμένες χώρες με αντίστοιχα λαϊκίστικα κινήματα που αντιστέκονται στις μεταρρυθμίσεις, όπως το Ροδεμόσ στην Ισπανία. Ωστόσο, η αναδιάρθρωση του χρέους είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η ανάπτυξη καθώς και για την άμβλυση του κοινωνικού κόστους των μεταρρυθμίσεων. Για παράδειγμα, η μείωση του χρέους θα επιτρέψει τη δημιουργία προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας, όπως το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και οι επιδοτήσεις χαμηλόμισθων. Ετσι λοιπόν, ο συνδυασμός της αναδιάρθρωσης του χρέους με θεσμικές μεταρρυθμίσεις μπορεί να οδηγήσει σε ένα σενάριο όπου όλοι βγαίνουν κερδισμένοι, επιτρέποντας στην Ελλάδα να ξεφύγει από την τρέχουσα οικονομική αποτελμάτωση.

Ο σκοπός των μεταρρυθμίσεων είναι να κάνουν την Ελλάδα ελκυστική για μακροχρόνιες επενδύσεις σε μια εποχή όπου όλοι ανταγωνίζονται για ένα μερίδιο των επενδυτικών κεφα-

λαίων. Αυτές θα περιλαμβάνουν την πραγματική απελευθέρωση της αγοράς εργασίας, την αποκέντρωση των μισθολογικών διαπραγματεύσεων, το άνοιγμα όλων των επαγγελματιών, την άρση των περιορισμών στις εμπορικές συναλλαγές (όπως ώρες λειτουργίας), την κατάργηση των υπερβολικών ρυθμίσεων που εμποδίζουν τον ανταγωνισμό, την εισαγωγή του ανταγωνισμού στον χώρο των ΔΕΚΟ, τον εξορθολογισμό του φορολογικού συστήματος και άλλα.

Τέλος, τίποτα δεν μπορεί ποτέ να επιτευχθεί χωρίς βασική συναίνεση και σταθερότητα. Το πολιτικό τοπίο κυριαρχείται από τον λαϊκισμό, δεν υπάρχει καμία προσπάθεια σύγκλισης και η αντιπολίτευση απειλεί συνέχεια ότι θα ανατρέψει οτιδήποτε κάνει η παρούσα κυβέρνηση. Αποκορύφωμα αυτής της κατάστασης ήταν η φάρσα της προεδρικής εκλογής: τα προσόντα του υποψηφίου δεν ήταν ποτέ το θέμα. Το πνεύμα του Συντάγματος διαστρεβλώθηκε με μόνο σκοπό να ανατραπεί μια κυβέρνηση που έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής (είτε μας αρέσει είτε όχι). Οι πρωταγωνιστές θα πρέπει να αναλογισθούν τι σηματοδοτούν για την αξιοπιστία της Ελλάδος η συνεχής καταστρατήγηση των θεσμών και η έλλειψη οποιασδήποτε προσπάθειας για συναίνεση.

Η Ελλάδα χρειάζεται μία οραματιστική κυβέρνηση, ικανή να ξεπεράσει τον άθλιο λαϊκισμό και να αντιμετωπίσει τις αλληλένδετες προκλήσεις της αναδιάρθρωσης του χρέους και των μεταρρυθμίσεων.

* Ο κ. Κώστας Μεγήρ είναι καθηγητής Οικονομικών στην έδρα «Douglas A. Warner III» του Πανεπιστημίου Yale.